

J. Pakuła, Obwieszczenie MRiPS w sprawie zryczałtowanego podatku za rok 2022 [w:] Pomoc materialna dla studentów - blog, wpis 03 sierpnia 2023 r.

online: <http://pomocmaterialna.pl/blog/obwieszczenie2023>,

dostęp: 29 października 2024 r.

Obwieszczenie MRiPS w sprawie zryczałtowanego podatku za rok 2022

Znamy nowe obwieszczenie za rok 2022. Warto pamiętać o regułach związanych z obliczaniem dochodu podatników korzystających z karty podatkowej albo ryczałtu od dochodów ewidencjonowanych.

Jacek Pakuła 03 sierpnia 2023

Kontynuujemy działalność związaną z upowszechnianiem wiedzy w zakresie pomocy materialnej dla studentów - dotychczas realizowane webinary wzmacniamy blogiem.

W dniu 1 sierpnia 2023 r. w [Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski"](#), pod poz. 775, opublikowano **obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2022 r.** w sprawie wysokości dochodu za rok 2022 z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (dalej jako: [obwieszczenie](#)).

Obwieszczenie jest niezbędne do obliczenia dochodu na nowy okres stypendialny, związany z rokiem akademickim 2023/2024, w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą w roku 2022 opodatkowaną w formie karty podatkowej albo ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Przepis art. 5 ust. 7a ustawy o świadczeniach rodzinnych pozornie jest dość czytelny, to jednak może być źródłem błędów. Trzeba pamiętać o pewnych zasadach, na których opiera się dochód wskazany w ww. obwieszczeniu, jak i o wyjątkach, które pojawiają się pierwszy raz w tym roku stypendialnym, o czym poniżej. Ale po kolei.

Dla jasności wyводу warto przywołać ww. przepis art. 5 ust. 7a ustawy o świadczeniach rodzinnych:

W przypadku ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy przyjmuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie do dnia 1 sierpnia każdego roku.

Po pierwsze, obwieszczenie dotyczy działalności gospodarczej prowadzonej w 2022 roku. Dla roku akademickiego 2023/2024 okres stypendialny bowiem trwa od października 2023, co oznacza, że tzw. rokiem bazowym jest rok podatkowy 2022. Nie ma znaczenia, czy działalność gospodarcza była prowadzona przez cały rok 2022, czy została rozpoczęta trakcie roku 2022, np. od września 2022 r. Aby jednak dochód nie był uznany za utracony, działalność gospodarcza powinna być prowadzona nadal, tj. w okresie stypendialnym 2023/2024.

Po drugie, obwieszczenie dotyczy podatników, którzy w 2022 roku osiągnęli przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, opodatkowane w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub karty podatkowej. Trzeba pamiętać, że przedsiębiorcy mogą rozliczać się np. na zasadach ogólnych i wtedy obwieszczenie nie ma zastosowania.

Po trzecie, chcąc obliczyć dochód należy posiadać dokument: zaświadczenie lub oświadczenie o dochodzie podlegającym opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów (dochodów) osiąganych przez osoby fizyczne, każdego członka rodziny, zawierające dane odpowiednio o: a) formie opłacanego podatku, b) wysokości przychodu, c) stawce podatku, d) wysokości należnego podatku - w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy. Nie ma tutaj dowolności, np. student oświadczy, że prowadzi działalność gospodarczą (ryczałt 17%), z którym osiągnął przychód 268 tys. i

dochód roczny 2 tys. zł. Zaświadczenie lub oświadczenie muszą zawierać odpowiednio ww. dane, aby móc sięgnąć do obwieszczenia i na jego podstawie obliczyć dochód roczny.

Po czwarte, obwieszczenie z 28 lipca 2023 r. zawiera 8 tabel. Pierwsza z nich dotyczy karty podatkowej. Pozostałe obejmują ryczałt od dochodów ewidencjonowanych. Chcąc obliczyć dochód należy znać przede wszystkim formę opodatkowania. Jeśli jest to karta podatkowa to wystarczającą będzie wysokość należnego podatku (wysokość opłaconego podatku). Przykładowo, jeśli z zaświadczenia wynika, że podatek opłacony to 7 tys. (słownie: siedem tysięcy) złotych, to sięgamy do tabeli nr 1. Taka kwota podatku znajduje się między podatkiem w kwocie 6885,56 a 7713,00 i daje nam dochód roczny w kwocie 27941,53.

Podobnie będzie z ryczałtem od dochodów ewidencjonowanych, z tą różnicą, że organ stypendialny musi wiedzieć nie tylko, że taka jest forma opodatkowania (ryczałt od dochodów ewidencjonowanych), ale również znać stawkę podatku oraz wysokość przychodu. Jeśli więc z zaświadczenia wynika, że jest to ryczałt ewidencjonowany, stawka podatku 8,5 % a wysokość przychodu to 120 tys. (słownie: sto dwadzieścia tysięcy) złotych to z tabeli nr 4 wiemy, że ów dochód roczny wynosi 31233,89 zł (bowiem przychód 120000 mieści się w wierszu między kwotą 118000 a 121472).

Dochód roczny należy podzielić przez 12, jeśli działalność gospodarcza była prowadzona przez wszystkie miesiące w 2022 roku.

Czas jednak na wyjątki.

Pierwszym z nich jest sytuacja, gdy **działalność gospodarcza nie była prowadzona przez 12 miesięcy, ale przykładowo jej rozpoczęcie nastąpiło w lipcu 2022 roku**. Jak obliczyć prawidłowo dochód? Można wymieniać kilka wariantów, ale **do najpopularniejszych należą:**

a) **Dochód roczny należy podzielić przez 12** bez względu na liczbę miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej i w ten sposób obliczymy dochód miesięczny.

b) **Dochód roczny obliczamy w ten sposób, że należy przeprowadzić proste działanie matematyczne:** dochód roczny dzielony przez 12 = dochód miesięczny x liczba miesięcy, kiedy to prowadzona była działalność gospodarcza, podzielona przez 12 skoro mamy obliczyć dochód roczny.

c) **Dochód roczny z tabeli należy podzielić przez liczbę miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej w roku 2022.**

Każdy z ww. wariantów zapewne ma swoich zwolenników, ale prawidłowe rozwiązanie może być tylko jedno. Coraz częściej korzystamy w programach informatycznych obliczających dochód samodzielnie i to również okazja, aby zweryfikować, czy te programy liczą ów dochód w sposób prawidłowy.

Niewątpliwie przepis art. 5 ust. 7a ustawy o świadczeniach rodzinnych odwołuje się do 1/12 dochodu rocznego, ale takie działanie matematyczne (dochód roczny dzielony przez 12) dotyczy dochodu osiąganego przez 12 miesięcy w roku 2022. Trzeba bowiem mieć na uwadze art. 5 ust. 4a ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym dochód osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany. Nie bez znaczenia jest również fakt, że chodzi tutaj o działalność gospodarczą, dla której ustawodawca w katalogu dochodów utraconych i uzyskanych zakreślił ramy rozpoczęcia i zakończenia. Chodzi o rozpoczęcie i wykreślenie działalności gospodarczej, co oznacza, że jeśli prowadzenie działalności gospodarczej rozpoczęto w lipcu 2022 roku to dochód roczny z obwieszczenia należy podzielić przez liczbę miesięcy prowadzenia tej działalności w roku 2022, tj. sześć.

Nie bez znaczenia jest tutaj przepis art. 3 pkt 22, który definiuje pojęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Z działalnością gospodarczą należy wiązać okresy, gdy jest ona prowadzona, chociaż wcale nie wszystkie miesiące muszą oznaczać zysk. W art. 3 pkt 23 i 24, kiedy mowa o utracie i uzyskaniu dochodu, ustawodawca dość jednoznacznie wskazuje, że dla działalności gospodarczej ma znaczenie rozpoczęcie jej prowadzenia oraz wykreślenie. To ważne, że dochód z działalności gospodarczej można utracić, co ma przełożenie na obliczanie dochodu z tego rodzaju przedsięwzięcia z uwzględnieniem średniego miesięcznego dochodu, skoro ma być prowadzona stale. Z ustawy o świadczeniach rodzinnych (art. 3 pkt 2) wynika, że dochód członka rodziny to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c. Skoro chodzi o uzyskanie dochodu w roku 2022, który jest rokiem kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy (okres stypendialny 2023/2024), to sięgnąć należy do art. 5 ust. 4a, który stanowi, że dochód za 2022 rok należy podzielić przez liczbę miesięcy, gdy był ten dochód uzyskiwany. W przypadku działalności gospodarczej chodzi o czas jej prowadzenia.

Tylko podocznie należy wskazać, że w przypadku gospodarstwa rolnego (art. 5 ust. 8 ustawy o Świadczeniach rodzinnych) ustawodawca zastosował podobną konstrukcję (tj. 1/12 według obwieszczenia Prezesa GUS), to jednak istotna różnica w sposobie obliczania dochodu z gospodarstwa, które np. zostało nabyte lub sprzedane w trakcie roku podatkowego polega na tym, że nabycie czy sprzedaż gospodarstwa rolnego nie znajduje się w katalogu dochodów utraconych i uzyskanych. Dlatego sposób obliczania dochodu w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez niepełny rok (mniej niż 12 miesięcy), jak i w przypadku nabycia gospodarstwa rolnego w trakcie 2022 roku, będą odmienne.

Dla wsparcia mojego rozwiązania, opartego na wskazaniu, że w przypadku podjęcia działalności gospodarczej od lipca 2022 r. należy ów dochód roczny podzielić przez 6 miesięcy, przytoczę konkretny przykład, bowiem stosowanie prawa nie może zwalniać od myślenia, a wykładnia prawa nie może prowadzić do absurdu.

Założenie: ojciec studenta – działalność prowadzona w 2022 r., ryczałt 8,5 %; stały przychód 10 tys. miesięcznie, co daje nam kwotę 120 tys. przychodu w skali roku, a tym samym działalność prowadzona jest przez 12 miesięcy. Przychód 120 tys. oznacza dochód roczny w kwocie 31233,89, który należy podzielić przez 12 miesięcy i tym samym dochód miesięczny to 2602,82 zł. Tutaj nie ma wątpliwości.

Zestawmy powyższe z ojcem innego studenta. **Założenia: działalność prowadzona w 2022 r., ryczałt 8,5 %; stały przychód 20 tys. miesięcznie, ale działalność rozpoczęta od lipca 2022 r., co daje nam dochód roczny 120 tys. (20 tys. x 6 mies.).** Wracając do ww. najpopularniejszych trzech wariantów, pojawia się pytanie, **jak należy prawidłowo obliczyć dochód?**

a) Dochód roczny należy podzielić przez 12 bez względu na liczbę miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej i w ten sposób obliczymy dochód miesięczny;

- w tym wypadku $31233,89 : 12 = 2602,82 \text{ zł}$.

b) Dochód roczny obliczamy w ten sposób, że należy przeprowadzić proste działanie matematyczne: dochód roczny dzielony przez 12 = dochód miesięczny x liczba miesięcy, kiedy to prowadzona była działalność gospodarcza, podzielona przez 12 skoro mamy obliczyć dochód roczny;

- w tym wypadku należałoby przyjąć: $2602,82 \times 6 \text{ mies.} : 12 \text{ mies.} = 1301,41 \text{ zł}$.

c) Dochód roczny z tabeli należy podzielić przez liczbę miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej w roku 2022;

- tutaj dochód wyniósłby **5205,64 zł**.

Przypominam, ojciec studenta osiągający przychód 10 tys. miesięcznie przez 12 miesięcy roku 2022 wykazuje wg obwieszczenia dochód 2602,82 zł. A co z ojcem studenta, który rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej od lipca 2022 r., a jego miesięczny przychód to 20 tys. zł.?

Gdyby przyjąć wariant a) to w ogóle nie miałyby zastosować przepis art. 5 ust. 4a ustawy o Świadczeniach rodzinnych, a przecież nie można wyklądać przepisów w taki sposób, aby niektóre, albo chociaż część przepisu była zbędna. Zresztą trzeba przyznać, że inna jest sytuacja ojca studenta z przychodem 10 tys., a inna tego z przychodem 20 tys. miesięcznie. A gdyby zawsze dzielić dochód przez 12 to prowadziłyby to do premiowania osób, które później rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej, chociaż jest ona bardziej dochodowa. Wariant a) byłby możliwy do zastosowania wtedy, gdyby w katalogu dochodów uzyskanych i utraconych nie wymieniono rozpoczęcia działalności gospodarczej. Tak jednak nie jest i dlatego to rozwiązanie nie jest prawidłowe.

Gdyby przyjąć wariant b), polegający na uwzględnieniu 1/12 jako dochód miesięczny x liczba miesięcy i następnie dzieleniu przez 12, to po pierwsze nadmiernie premiowalibyśmy takich studentów, w rodzinie których rozpoczęto możliwie późno działalność gospodarczą, a z drugiej strony byłaby ona dochodowa. Zupełnie niezrozumiałe byłoby uznanie, że ojciec z przychodem 10 tys. osiąganym przez 12 miesięcy ma dochód w kwocie 2602,82, a ten z przychodem 20 tys. tylko 1301,41 zł. Pomija się również przywołane powyżej przepisy związane z dochodem utraconym i uzyskanym. Nie jest to więc rozwiązanie prawidłowe.

W mojej ocenie rozwiązanie przedstawione jako wariant c) zasługuje na uwagę, bowiem uwzględnia nie tylko przepisy, ale wynik wykładni znajduje potwierdzenie przy podstawieniu pod konkretne kwoty przychodu i obliczonego w ten sposób dochodu. Oczywiście jest bowiem, że osoba, która prowadzi działalność gospodarczą krócej, ale osiąga z tego tytułu przychód wyższy (dwukrotnie) musi mieć też wyższy dochód.

Druga kwestia warta omówienia to sytuacja, gdy dochód z działalności gospodarczej jest dochodem uzyskanym po roku bazowym, tj. **gdy rozpoczęcie ma miejsce w lutym 2023 roku**, a student w październiku 2023 będzie ubiegać się o stypendium socjalne. Zgodnie z art. 3 pkt 24 lit. f) ustawy o świadczeniach rodzinnych uzyskanie dochodu jest spowodowane m.in. rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej. Należy więc sięgnąć po art. 5 ust. 4b ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym w przypadku uzyskania dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy dochód ustala się na podstawie dochodu osiągniętego za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

W praktyce niezbędne jest więc określenie, kiedy prowadzenie działalności rozpoczęło, bowiem jest to pierwszy miesiąc uzyskania dochodu, a na użytek stypendium socjalnego kluczowy jest miesiąc następujący, tj. drugi miesiąc. Skoro więc rozpoczęło prowadzenie działalności w lutym 2023 r., to należy sięgnąć do dochodu za marzec 2023.

W tym miejscu należy tylko na marginesie wskazać, że o ile w przypadku zatrudnienia chodzi *de facto* o drugie wynagrodzenie otrzymane do rąk własnych, o tyle **w przypadku działalności gospodarczej kluczowe jest rozpoczęcie jej prowadzenia**, co oznacza, że teoretycznie drugi miesiąc nie musi wcale oznaczać zysku.

Skoro jednak przyjmujemy drugi miesiąc, tj. marzec 2023, to trzeba odpowiedzieć sobie na pytanie, **jak ów dochód obliczyć**. Obwieszczenie dotyczy bowiem dochodu uzyskanego w 2022 roku, a na obwieszczenie dotyczące dochodu za rok 2023 przyjdzie nam poczekać do następnego roku (nie później niż 1 sierpnia 2024 r.). Kluczowe więc tutaj będzie **oświadczenie członka rodziny** (przedsiębiorcy, który dopiero co rozpoczął działalność gospodarczą). Czy jednak można mówić o dowolności, np. matka studenta rozpoczęła działalność gospodarczą, deklaruje przychód 20 tys. za drugi miesiąc, ale oświadcza, że jej dochód to 1,5 tys.?

Wg mnie jednak **trzeba mieć na uwadze sposób opodatkowania i jego cechy, gdy idzie o kartę podatkową albo ryczałt od dochodów ewidencjonowanych**. Nie ma tutaj miejsca na specjalnie rozbudowane koszty uzyskania przychodu, co w realiach niniejszej sprawy oznacza, że student powinien wykazać przychód, a także podatek. Nie należy jednak podstawiać kwot z obwieszczenia, ale można przyjąć prosty mechanizm pozwalający na obliczenie prawidłowego dochodu.

W mojej ocenie za dopuszczalne należy przyjąć rozwiązanie, gdzie student (członek rodziny) składa **oświadczenie, w którym podaje przychód. Kwota ta powinna być pomniejszona o należny podatek oraz opłacone składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Nie ma więc tutaj totalnej dowolności ze strony podatnika, bowiem forma opodatkowania (karta podatkowa albo ryczałt od dochodów ewidencjonowanych) charakteryzuje się w zasadzie brakiem kosztów uzyskania przychodu**. Podatek, czy składki mają charakter powszechny i takie odliczenie od przychodu stanowi dodatkową zachętę do ich opłacania terminowo, co jest w interesie wszystkich podatników, a także ubezpieczonych. Wprawdzie na użytek rozliczenia rocznego uwzględnia się 50% składki na ubezpieczenie zdrowotne, to można jednak uznać za dopuszczalne odliczenie całkowitej kwoty tej składki, bowiem przedsiębiorca nawet na ryczałcie ponosi inne koszty, których nie uwzględni, np. opłaty abonamentowe za telefon, czynsz za lokal itd. Przyjęcie takiego mechanizmu pozwala na uproszczenie formalności do minimum.

Trzecia kwestia to zmiany związane z Polskim Łądem. Trzeba bowiem pamiętać, że w katalogu dochodów nieopodatkowanych na użytek świadczeń rodzinnych znajdują się przychody tzw. osadników, rodziców co najmniej czworga dzieci oraz emerytów, którzy nadal pracują i nie pobierają tego świadczenia (art. 21 ust. 1 pkt 152, pkt 153 i pkt 154 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Z dniem 10 sierpnia 2023 r. dokonano zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych w ten sposób, że w przypadku podatników osiągających dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, dochód ustala się na podstawie oświadczenia. **Oświadczenie więc składane będzie nie tylko, gdy prowadzenie działalności gospodarczej rozpoczęło w 2023 r., tj. po roku podatkowym bazowym, ale również w tym roku bazowym, tj. 2022 r.** W mojej jednak ocenie oświadczenie musi zawierać informację o przychodzie, który można pomniejszyć o składki na ubezpieczenie społeczne oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne. Skoro zaś są to dochody nieopodatkowane, to nie ma podatku, który mógłby ów przychód pomniejszyć.

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki otrzymanych w 2023 r. w ramach konkursu „Organizowanie i animowanie działań na rzecz Środowiska akademickiego”.

